

Asia: VN/27332/2023

Lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

1. Näkemykset hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisessa

Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus näkemyksenne mukaan hallitusohjelmassa rahapelijärjestelmän uudistamiselle asetettuja tavoitteita ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta?

Suomen Olympiakomitea kiittää mahdollisuudesta lausua lakihankkeesta, jolla on merkittäviä vaikutuksia suomalaiseen urheiluun. Olympiakomitea pitää perusteltuna rahapelijärjestelmän uudistamista ja siirtymää lisenssijärjestelmään, koska nykyisen rahapelijärjestelmän kanavointiaste on merkittävästi heikentynyt. Olympiakomitea tukee uudistuksen tavoitteita ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta.

2. Esityksen pääasialliset vaikutukset

Voitte kertoa näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusten arvioinnista.

Rahapelijärjestelmä on historiallisesti ollut tiiviisti kytkeytynyt suomalaiseen urheiluun. Urheilujärjestöt perustivat vuonna 1940 Veikkauksen edeltäjän Oy Tippaustoimisto Ab:n, ja rahapelituotot ovat pitkään olleet liikunnan ja urheilun valtion rahoituksen perustana. Urheilu oli rahapelituotoista kaikista riippuvaisin toimiala, esimerkiksi viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana yli 90 prosenttia valtion liikuntabudjetista katettiin rahapelitoiminnan tuotoista (pl. Olympiastadionin rahoitus ja korona-aika). Koronapandemian jälkeen vuonna 2024 siirryttiin uuteen rahoitusjärjestelmään, jossa rahapelituottoja ei enää kohdenneta jakosuhteiden mukaisesti urheilulle tai muihin yleishyödyllisiin käyttötarkoituksiin. Uudella rahapelijärjestelmällä on kuitenkin edelleen merkittävä vaikutus urheiluun, erityisesti sen yksityiseen rahoitukseen aikana, jolloin valtionrahoitukseen ollaan kohdistamassa suuria säästöjä.

Rahapelijärjestelmä uudistus vaikuttaa esimerkiksi lajiliittojen, urheiluseurojen, urheilijoiden ja urheilutapahtumien markkinointiin, sponsorointiin ja varainhankintaan. Siksi valmistelussa tulee huomioida kattavasti uudistuksen yhteiskunnalliset vaikutukset, ml. vaikutukset urheiluun.

Urheiluyhteisön asiantuntemus on lainvalmistelijoiden käytettävissä ja osallistumme mielellämme uudistuksen jatkovalmisteluun, koska uudistus vaikuttaa keskeisesti urheilun toimialaan.

a. Rahapelilain 1 luku – Yleiset säännökset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

b. Rahapelilain 2 luku – Yksinoikeustoimilupa, rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Pienimuotoisen rahapelitoiminnan lisenssi

Esitykseen ei sisälly Ruotsin lainsäädännön kaltaista mallia, jossa yleishyödylliset toimijat voisivat verovapaasti ja pienemmällä lisenssimaksulla toimeenpanna pienimuotoisia rahapelejä varojen hankkimiseksi yleishyödylliseen toimintaan. Yksinoikeustoimiluvan piiriin jäisivät raha-arpajaiset, veikkauspelit, totopelit sekä fyysiset raha-automaatit ja kasinopelit, kun taas kilpaillun markkinan rahapelitoimiluvan voisi saada vedonlyöntiin, sähköisesti välitettäviin kasinopeleihin, sähköiseen rahabingoon sekä sähköisesti välitettäviin raha-automaattipeleihin.

Ehdotettu laki mahdollistaa rahapelitoimiluvan hakemisen elinkeinotoimintalaissa tarkoitettulle suomalaiselle yhteisölle, joka pitää sisällään myös yhdistys- ja säätiömuotoiset kansalaisjärjestöt. Näin ollen myös järjestöt voivat hakea rahapelitoimilupaa samalla tavoin ja samoilla edellytyksillä kuin muutkin yhteisömuodot. Kuitenkin raha-arpajaisten poisrajaaminen ja korkeat lisenssimaksut heikentävät yleishyödyllisten toimijoiden kiinnostusta hakea lisenssiä.

Olympiakomitea esittää, että uudistuksessa mahdollistetaan pienimuotoisen rahapelitoiminnan lisenssi, joka edullisena ja verovapaana tukisi esimerkiksi urheilujärjestöjen varainhankintaa. Mikäli pienimuotoisen rahapelitoiminnan lisenssiä ei ehditä tällä aikataululla valmistelemaan, tulisi siitä teettää jatkoselvitys Ruotsin mallin perusteella ensi vuoden aikana.

Lisenssin mahdollistaminen ja vapautus arpajaisverosta tukisi esimerkiksi urheilujärjestöjen työtä liikunnan ja urheilun edistämiseksi. Hallitusohjelman hyväksymisen jälkeen kansalaisjärjestöjen toimintaympäristö on muuttunut dramaattisesti tiukentuneiden ja aikaistuneiden kansalaisjärjestöjen valtionavustusleikkausten myötä, joten on tärkeää tehdä toimia urheilutoimijoiden oman varainhankinnan helpottamiseksi ja toimintaedellytysten vahvistamiseksi. Myös tuoreessa valtioneuvoston periaatepäätöksessä kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten kehittämisestä tavoitteeksi on asetettu vahvistaa oman varainhankinnan edellytyksiä. Kyseessä olisi uusi rahoituslähde, joka voisi tuoda järjestöille Vastuullinen Lahjoittaminen VaLa ry:n arvion mukaan yli 140 miljoonaa euroa vuodessa.

Pienimuotoisen rahapelitoiminnan lisenssiin tulisi sisältyä bingopeli, nettibingo sekä paperi- ja digiarvat. Uudistuksessa tulisi myös mahdollistaa rahapalkinnot yleishyödyllisten toimijoiden paperi- ja digiarvoissa, bingoissa ja nettibingoissa. Tämä mahdollistaisi ns. yhdistelmäpelit, joissa voittoa voi olla sekä rahaa että tavaroita. Lisäksi lisenssi voisi sisältää mahdollisuuden järjestää tapahtumakohtaisia raha-arpajaisia sekä vedonlyöntiä oman seuran tai joukkueen tapahtumista, joka mahdollistaisi esimerkiksi rahavoitot ottelun sisäisissä arpajaisissa ja tulosveikkauksissa.

Yleishyödyllisten toimijoiden pienimuotoisen lisenssin puuttumista esityksestä perustellaan lakiesityksestä rahapelien saatavuuden, näkyvyyden ja hyväksyttävyyden lisääntymisellä. Perustelut ovat erikoiset, koska pienimuotoinen rahapelitoiminta (kuten urheilujoukkueen paperiarvat) olisi kokonaisuuteen nähden vähäistä ja alemman riskitason rahapelitoimintaa samalla, kun lisenssijärjestelmän piiriin siirtyy tutkitusti eniten rahapeliongelmia aiheuttavia pelimuotoja, kuten netin raha-automaattipelit, kasinopelit ja vedonlyönti.

Vielä erikoisempaan valoon perustelut asettuvat, kun katsotaan Suomen verrokkimaita, joissa yleishyödylliset raha-arpajaiset on nimenomaan hyväksytty ja todettu matalariskisiksi. Ruotsissa yleishyödyllisiin tarkoituksiin tarkoitettuihin arpajaispeleihin (arpajaiset ja bingo) lisenssin voi saada voittoa tavoittelematon yhdistys, yleishyödylliseen tarkoitukseen pelejä järjestävät yhdistykset on vapautettu peliverosta (18 %) ja yleishyödyllisten toimijoiden lisenssihinnat ovat edullisemmat. Uudistuksessa tulisi kartoittaa Ruotsin mallia pienimuotoisen rahapelitoiminnan lisenssin toteuttamiseksi.

Olympiakomitea toivoo, ettei yleishyödyllisten toimijoiden varainhankinnan edellytyksiä heikennettäisi uudistuksessa, vaan päinvastoin kehitettäisiin. Tällä hetkellä bingo on rajattu yleishyödyllisille yhteisöille ja sen tuotto on käytettävä yleishyödylliseen tarkoitukseen. Kuitenkin jatkossa nettibingo siirtyisi rahapelitoimiluvan piiriin. Tämä heikentäisi yleishyödyllisten yhteisöjen kilpailuasemaa, kun yleishyödyllisille toimijoille jäisi bingopeli ja nettibingo siirtyisi yleishyödyllisiltä toimijoilta kilpailtuun markkinaan. Yleishyödyllisten toimijoiden bingossa saisi edelleen palkintona olla ainoastaan tavaroita, mutta sähköisessä rahapelibingossa voi jatkossa voittoa rahaa. Tavara-arpajaiset, bingopeli ja nettibingo tulisi jatkossakin rajata yleishyödylliseen tarkoitukseen. Kuten edellä esitimme, selkein ratkaisu olisi mahdollistaa bingopeli, nettibingo ja paperi- ja digiarvat erillisellä verovapaalla pienimuotoisen rahapelitoiminnan lisenssillä.

c. Rahapelilain 3 luku – Rahapelien toimeenpano

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

d. Rahapelilain 4 luku – Rahapelien markkinointi

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Markkinointi

Hallitusohjelman mukaan uudistuksessa turvataan mahdollisuus ohjata kulutusta luvalliseen tarjontaan muun muassa markkinoinnin avulla. Uudistuksen tavoitteena on parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta, johon keskeisesti vaikuttaa uuden toimilupajärjestelmän houkuttelevuus, jonka perusteella rahapelitoimijat hakeutuvat rahapelimarkkinoille. Kun rahapelaamista ohjataan uudella rahapelilailalla säänneltyyn tarjontaan, tällä on merkittäviä vaikutuksia markkinointi- ja sponsorointituloihin.

Lakiluonnos sisältää säännökset markkinoinnista, markkinoinnissa kielletyksi katsottavista keinoista ja tavoista, markkinoinnin yhteydessä annettavista tiedoista, sponsoroinnista sekä suoramarkkinointikielloista. Esityksen mukaan markkinoinnin tulisi olla määrältään, laajuudeltaan, näkyvyydeltään ja toistuvuudeltaan maltillista sekä välttämätöntä rahapelikysynnän ohjaamiseksi toimiluvalla harjoitettavaan rahapelitoimintaan. Rahapelien markkinoinnin tulisi aina sisältää tieto rahapelaamisen sallitusta ikäraajasta sekä siitä, mistä saa tietoa pelaamisen hallinnan välineistä ja rahapeliongelmiin apua tarjoavista palveluntuottajista.

Olympiakomitea pitää tärkeänä, että rahapelimarkkinointi urheilutapahtumissa ja urheilusponsorointi on lähtökohtaisesti sallittua. Tulevan järjestelmän tulee mahdollistaa vastuullinen ja riittävän laaja-alainen markkinointi esimerkiksi urheilutapahtumissa, jotta lisenssijärjestelmään hakeutuu toimijoita ja kulutus siirtyy luvalliseen rahapelitoimintaan.

Uuden järjestelmän toimivuus edellyttää markkinointia, jotta sekä rahapelejä tarjoavat toimijat että kuluttajat ohjautuvat säännellyn järjestelmän piiriin. Markkinoinnin rajaaminen lisenssin piirissä olevilta toimijoilta heikentää siis järjestelmän kanavointikykyä. Samalla on ymmärrettävää ja perusteltua, että markkinointia rajataan alaikäisten suojelemiseksi rahapelihaitoilta. Kyseessä on siis tasapainon löytäminen markkinoinnissa kaiken kieltämisen ja kaiken sallimisen välillä. Markkinoinnin kieltojen sijaan on perusteltua vähentää rahapelihaittoja säätelemällä markkinoinnin sisältöä. Näitä säännöksiä lakiesitykseen on jo kirjattu kattavasti. Samalla on kiinnitettävä huomiota siihen, että markkinoinnin sääntely on selkeää ja tarkkarajaista, jotta tulkinnasta ei synny epäselvyyksiä.

Esityksen mukaan sähköisiä kasino- ja raha-automaattipelejä, sähköistä rahabingoja sekä vedonlyöntipelejä ja näitä pelejä toimeenpanevaa toimiluvanhaltijaa saa markkinoida mm. ”urheilutapahtumissa ja muissa yleisötapahtumissa” sekä ”ulkomarkkinoinnissa ainoastaan näiden rahapelien pelipaikkojen välittömässä läheisyydessä” (48. pykälä 3. momentti). Myös tapahtumapaikoilla, kuten urheiluhalleilla ja stadioneilla, tulee olla mahdollisuus markkinointiyhteistyöhön, eikä sitä tulisi sijoittaa yksittäiseen tapahtumaan tai pelipaikkojen välittömään läheisyyteen. Toimivampaa sääntelyä on lakiesitykseen jo kirjattu markkinoinnin maltillisuus (48. 2. momentti) ja markkinoinnin sisällön rajoittaminen (49. pykälä). Ulkomarkkinoinnin sitominen pelipaikkojen välittömään läheisyyteen vaikuttaa tulkinnanvaraiselta,

koska online-pelejä pelataan nimenomaan sähköisesti esimerkiksi mobiililaitteilla, jotka eivät ole sidottuja pelipaikkoihin. Tulinnanvaraisuutta ulkomarkkinointirajauksen kanssa syntyisi myös siitä, että esimerkiksi hiihto-, autourheilu-, pyöräily-, juoksu- ja suunnistustapahtumissa kisa-alueet ovat suuria ja sekoittuvat ihmisten vapaasti käytössä oleviin ulkoalueisiin. Kisat levittyvät myös esimerkiksi fanialueiden ja oheistapahtumien kautta laajalle tapahtuma-alueen ulkopuolelle. Siksi Olympiakomitea esittää, että markkinointi sallitaan urheilutapahtumien ja muiden yleisötapahtumien lisäksi tapahtumapaikoilla (lisäys 48. pykälän 3. momentin 3. kohtaan) ja ulkomarkkinoinnissa ilman rajausta pelipaikkojen läheisyyteen (muokkaus saman momentin 5. kohtaan). Tämä tulisi sallia ainakin toimiluvanhaltijan eli peliyhtiön brändin markkinoimisen osalta.

Esityksen mukaan rahapelejä ei saisi markkinoida sellaisissa urheilutapahtumissa tai muissa yleisötapahtumissa, jotka on suunnattu alaikäisille (50. pykälän 4. momentti). Tämä tarkoittaa, että nykyiseen lainsäädäntöön nähden sääntelyä ehdotetaan laajennettavaksi urheilutapahtumiin, jotka on suunnattu alaikäisille. Epäselväksi jää, mitä ”alaikäiselle suunnatulla” tarkoitetaan, joten tätä on tarkennettava jatkovalmistelussa esimerkiksi valtioneuvoston asetuksessa. Määrittelyssä on tärkeä selventää, että tällä tarkoitetaan lasten omia urheiluturnauksia, eikä esimerkiksi kaikille avoimia urheilutapahtumia. Kielto on ymmärrettävä alaikäisten toiminnassa, esimerkiksi lasten välisessä ottelussa, mutta sen ei tule koskea aikuisten urheilua, jossa alaikäisiä voi olla katsomossa.

Sosiaalisessa mediassa rahapeliyhtiö saisi markkinoida rahapelejä vain omilla verkkosivuilla ja omilla sosiaalisen median tileillä. Kaupallinen yhteistyö some-vaikuttajien, kuten urheilijoiden, kanssa näiden omilla sometileillä ei olisi mahdollista. Markkinointirajoitus luonnollisesti heikentäisi esimerkiksi yksittäisten urheilijoiden mahdollisuuksia kaupalliselle yhteistyölle. Sponsoroimien näkökulmasta ongelmallista on, jos toimiluvanhaltijan ja sponsoroidun tahon välisestä yhteistyöstä ei voisi viestiä muualla kuin toimiluvanhaltijan kanavissa. Jos lopullinen hallituksen esitys ei salli markkinointia kolmansien osapuolien kanavissa, tulee markkinointi sallia sponsoroidun toimijan tai yhteisön verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Lisäksi jatkovalmistelussa on syytä urheilijajyhdistyksiä osallistaen tarkentaa, miten uudistus vaikuttaa urheilijoiden kaupalliseen yhteistyöhön ja sosiaalisen median käyttöön. Selkeyttämällä tulkintaa ja laatimalla ennako-ohjeistukset ennaltaehkäistään tiedostamatta tehtäviä some-markkinoinnin väärinkäytöksiä.

Sponsorointi

Olympiakomitea pitää tärkeänä, että sponsorointi on uudistuksessa sallittu markkinoinnin muoto. Urheilun näkökulmasta huomattavaa on, että rahapeliyhtiöiden harjoittaman urheilusponsoroinnin voidaan arvioida lisääntyvän merkittävästi. Markkinoille tulevat rahapeliyhtiöt hakevat sponsorointikumppanuuksia esimerkiksi lajiliittojen, palloilusarjojen, urheiluseurojen ja yksittäisten urheilijoiden kanssa. Rahapeliuudistuksella on todennäköisesti huomattavia positiivisia taloudellisia vaikutuksia osalle urheilutoimijoista ja sen myötä tarjoutuu uusia mahdollisuuksia huippu-urheilun rahoittamiseen. Myös lakiesityksessä on tunnustettu, että ”sponsoroimien kieltäminen jättäisi urheilutoimijat vaille yhtä tulonlähdetä ja saattaisi johtaa huippu-urheilussa kansainvälisen kilpailuasemamme heikkenemiseen”.

Samalla huomioitavaa on, että oletettavasti urheilusponsorointi kohdistuu suurimpiin lajeihin sekä tunnetuimmille sekä näkyvimille urheiluseuroille, joukkueille ja urheilijoille, eivätkä sponsoroinnista tulevat tuotot suuntaudu tasaisesti eri urheilulajien kesken tai ulotu alemmille sarjatasoille. Näin on käynyt esimerkiksi Ruotsissa ja Tanskassa rahapelimarkkinoiden vapautuessa. Vielä on aikaista arvioida, paljonko uudistus toisi urheiluun rahoitusta markkinoinnin ja sponsoroinnin myötä.

Lakiesityksessä asetetaan sponsoroinnille reunaehdot. Rahapeliyhtiöt eivät esimerkiksi saisi tehdä sponsorointia koskevia sopimuksia alle 18-vuotiaiden kanssa tai koskien alle 18-vuotiaiden tapahtumia, kilpailuja, sarjoja taikka niihin rinnastettavia tilaisuuksia. Tehdessään sponsorointia koskevia sopimuksia rahapeliyhtiön olisi varmistettava, että sen logoja sekä pelituotteiden tai -palvelujen nimiä ei esiinny alle 18-vuotiaiden käyttöön erityisesti tarkoitetuissa tuotteissa tai palveluissa. Kuten yllä markkinointiin liittyen, lakiesityksen perusteluissa on syytä tarkentaa, että tällä tarkoitetaan esimerkiksi alaikäisten omia urheiluturnauksia, eikä esimerkiksi kaikille avoimia urheilutapahtumia, joissa alaikäisiä voi olla katsomossa.

Valmistelussa on arvioitu myös pääsponsoroinnin kieltoa, mutta pykäläluonnoksissa kieltoa ei ole. Pääsponsoroinnilla on merkittävä vaikutus urheiluun, koska monet yhtiöt ovat kiinnostuneita saamaan esimerkiksi urheilutapahtumasta, palloilusarjasta tai urheiluareenasta mahdollisimman suuren näkyvyyden. Sponsoroinnista kiinnostuneet yhtiöt toivovat monesti pääkumppanuuksia tai muita isoja vastineita, joten pääsponsoroinnin kieltäminen heikentäisi selvästi järjestelmän kanavointikykyä. Olympiakomitea pitää välttämättömänä pääsponsoroinnin sallimista. Tämä tulisi mahdollistaa vähintään toimiluvanhaltijan osalta, jolloin peliyhtiön brändiä voisi käyttää esimerkiksi sarjan, tapahtuman ja tapahtumapaikan markkinoinnissa.

e. Rahapelilain 5 luku – Valvonta

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

f. Rahapelilain 6 luku – Valvontamaksu

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

g. Rahapelilain 7 luku – Rahapelitoiminnan ja -markkinoinnin kieltäminen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

h. Rahapelilain 8 luku – Maksuliikenteen ja verkkoliikenteen estäminen ja verkkosisällön poistaminen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

i. Rahapelilain 9 luku – Seuraamukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

j. Rahapelilain 10 luku – Valtionavustukset pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

k. Rahapelilain 11 luku – Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtävät rahapelihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

l. Rahapelilain 12 luku – Muutoksenhaku

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

m. Rahapelilain 13 luku – Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

n. Arpajaislain muutosehdotukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Samalla uudistuksessa tulee kehittää vanhentunutta arpajaislain tavara-arpajaisosiota keventämällä yleishyödyllisten toimijoiden tavara-arpajaisten sääntelyä, jotta esimerkiksi urheiluseuroilla ja joukkueilla olisi entistä parempi mahdollisuus tehdä varainhankintaa. Kehittämisehdotuksia ovat esimerkiksi lupien enimmäispituuden pidentäminen, pienarpajaisten yhteenlasketun myyntihinnan kasvattaminen, fyysisen bingohallin vaatimuksen poistaminen ja nykyisen nettibingon maininta lakiin. Nämä tukisivat osaltaan myös hallituksen tavoitetta byrokratian purkamisesta sekä valtioneuvoston kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanoa.

o. Muut lakiehdotukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

4. Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta

Onko teillä muita näkemyksiä tai huomioita esitysluonnoksesta?

Kilpailumanipulaatio

Nykyään on mahdollista lyödä vetoa vuorokauden jokaisena hetkenä kaikenlaisista kilpailu- ja lajimuodoista, missä tahansa päin maapalloa. Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan tarkoituksellista järjestelyä, toimintaa tai toimimatta jättämistä, jonka tarkoituksena on muuttaa sopimattomalla tavalla urheilukilpailun tulosta tai tapahtumien kulkua siten, että kyseisestä urheilukilpailusta poistuu kokonaan tai osittain sen ennalta arvaamaton luonne oikeudettoman edun hankkimiseksi joko itselle tai muille. Kilpailumanipulaation torjunta on kansallista ja kansainvälistä yhteistoimintaa urheiluyhteisön, vedonlyöntiyhtiöiden sekä poliisi- ja oikeusviranomaisten kesken.

Olympiakomitea muistuttaa, että uudistuksessa on panostettava kilpailumanipulaation torjumiseen ja urheilun integriteetin suojelemiseen lainsäädäntömuutoksin sekä varaamalla tähän esimerkiksi arpajaisverosta resursseja Suomen urheilun eettiselle keskukselle (SUEK) ja urheilujärjestöille. Myös hallitusohjelman mukaan lisenssijärjestelmään siirryttäessä tulee estää tehokkaasti tulosmanipulaatiota. Urheilun integriteetin suojelemiseksi peliyhtiöiden tulee osallistua vastuullisuustoimenpiteiden (mm. seuranta, koulutus, valvonta ja puuttuminen) kustannuksiin erillisellä integriteettimaksulla lajiliitoille (esimerkiksi pelivaihdosta tietty prosentti), jotta jatkossa liitot voivat osallistua kilpailumanipulaation ennaltaehkäisemiseen ja torjumiseen yhä vahvemmin.

Olympiakomitea on huolissaan siitä, ettei esitys juurikaan sisällä konkreettisia kilpailumanipulaation vastaisia toimenpiteitä, esimerkiksi urheilupetoksen kriminalisointia, eikä kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvien resurssien varmistamista. Lakiesityksen mukaan toimenpiteitä ei ole ehditty selvittämään hankeaikataulun vuoksi, vaan niitä on tarkoitus tarkastella myöhemmin.

Hyvää on, että lakiluonnoksen mukaan yksinoikeustoimijan toimiluvan ja rahapelitoimiluvan haltijalla tulisi olla menettelytavat mm. kilpailumanipulaation havaitsemiseksi ja torjumiseksi (45. pykälän 1. momentti). Lisäksi vedonlyönnissä ei saa olla sellaisia kohteita, joiden suurin osa osallistujista on alle 18-vuotiaita tai joiden lopputulokseen voisi liittyä merkittävä riski väärinkäytöksistä tai jonka kohteena olisi kilpailun tai turnauksen sääntöjen rikkomisesta seuraava rangaistus (26. pykälä). Tähän yhteyteen on perusteltua lisätä myös urheilulajin sääntöjen rikkomisen. Lisäksi vedonlyönti tulisi kieltää esimerkiksi ottelutapahtumista, joilla ei ole suoraa vaikutusta lopputulokseen, mutta jotka ovat tahallisesti helppo toteuttaa ja jotka eivät kuuluisi normaaliin ottelun kulkuun, jos eivät olisi vedonlyönnin kohteena. Sen lisäksi, että pelikohteena ei saa olla kohde, johon liittyy väärinkäytöksen riski, toimiluvan haltijalla on oltava velvollisuus sulkea kohde ja informoida siitä välittömästi, jos siihen liittyy epäilyttävää vedonlyöntikäyttäytymistä.

Suomen on tarkoitus viimein tällä hallituskaudella ratifioida vuonna 2019 voimaan tullut Euroopan neuvoston yleissopimus urheilukilpailujen manipuloinnista. Olympiakomitea pitää tärkeänä sopimuksen ratifiointia mahdollisimman pian, koska sopimus edellyttää toimenpiteitä manipuloinnin ehkäisemiseksi ja ratifiointi mahdollistaisi Suomen täysipainoisen osallistumisen hallitusten väliseen yhteistyöhön.

Uudistuksessa kilpailumanipulaation vastaisen työhön on panostettava resurssein, sääntelyllä ja tiedonvaihtoa tehostamalla. Kaikki markkinoille tulevat peliyhtiöt tulee sitouttaa kilpailumanipulaation vastaisiin toimenpiteisiin kirjaamalla asiat lisenssiehtoihin sekä asetukseen tai lakiin. Tämän tulisi käsittää vaatimukset siitä, miten toimija osallistuu manipulaation vastaiseen työhön ja miten sen kohteita monitoroidaan. Lainsäädäntöön tulisi kirjata, että jo lupavaiheessa toimiluvan hakijan tulisi antaa selvitys mihin toimiin se on ryhtynyt tai ryhtyy manipulaation ehkäisemiseksi. Samoin vuosittaisessa toimintakertomuksessa tulisi tuoda esiin suoritettut toimenpiteet ja raportoida, mikäli luvan haltijan kohteissa on ilmennyt epäilyttävää vedonlyöntiä. Toimiluvan haltijalla tulee olla lakisääteinen velvollisuus raportoida poikkeavasta pelaamisesta kansalliselle yhteyspisteelle. Lisäksi niiden tulee sitoutua toimintaryhmän antamiin linjauksiin, jakaa tietoa sekä auttaa aktiivisesti SUEK:ia ja lajiliittoja manipulaation kitkemiseksi.

Uudistuksen myötä tulee määritellä kansallisen kilpailumanipulaation vastaisen toimintaryhmän rooli lainsäädännössä tai asetuksessa, valmistella lainsäädäntö urheilupetoksesta sekä tehdä Euroopan neuvoston urheilukilpailujen manipuloinnin vastaisen yleissopimuksen ratifiointin edellyttämät muutokset Suomen järjestelmiin ja lainsäädäntöön. Urheilupetoksen kriminalisointi toisi tehokkaamman keinon puuttua tutkinnallisilla keinoin rikolliseen toimintaan myös muussa kuin elinkeinotoiminnaksi katsottavassa urheilussa. SUEK:in rooli tulee määritellä laissa tai asetuksessa, sisältäen oikeuden saada tarkkaa vedonlyöntitietoa kaikilta yhtiöiltä sekä laajemmat valtuudet saada ja jakaa viranomaistietoa kansallisesti sekä kansainvälisesti.

Ahva Toni
Suomen Olympiakomitea